

[Erhard Jakobsen]

navnlig med de sorte, man ikke kan komme igennem, det er ikke så meget med de hvide, og jeg synes i hvert fald ikke, vi skal blandes ind i den strid.

Må jeg så sige, at den glæde, hvormed vi har set, at et økonomisk system er gået nedenunder og hjem, kan næsten ikke beskrives. Men pas nu på ikke at tage for meget med i den glæde. Det er helt urimeligt, hvis man drager sammenligning med det system, som de har haft i Østeuropa, og så vores sociale velfærdssystem. Det hører ingen steder hjemme; det er det rene galimatias at slå de to ting sammen.

Jeg vil gerne minde om, at Adam Smith faktisk er død for mange, mange år siden, og ikke blot er han død, men også de tanker, han fremsatte. Her citerer jeg ham selv. Han sagde i 2. udgave af sine værker, som jeg er så heldig at have, at »de ting, jeg skrev,« (og det var kun 10 – 15 år siden eller sådan noget, endda mindre vist) »var selvfølgelig under de daværende forhold, og meget er sket siden«. Det mente han altså 10 år efter, at han havde skrevet det. Så kommer, bevar mig vel, folk i dag og citerer Adam Smith, som om man skulle bruge det, han havde sagt dengang. Det skulle man bruge i dag! Må jeg også lige minde om, at Adam Smith ikke var økonom, og det er altså det, markedsökonomi bl.a. drejer sig om. Han var filosof og psykolog, og det har ikke meget med økonomi og ret meget andet at gøre. Derfor vil jeg kraftigt advare imod, at man går så vidt. Navnlig vil jeg sige, at markedsökonomi for os alle sammen er indlysende rigtig, men med sin begrænsning. Når det drejer sig om at producere varer og sælge varer, så er det markedsökonomi, men hvis det drejer sig om at behandle mennesker i et samfund, så er markedsökonomi forbudt, for man kan ikke behandle mennesker ud fra, hvad der er effektivt og alt det her. Nej, her er det, hvad der er menneskeligt, og hvad der skal gøres over for folk.

Derfor vil jeg kraftigt advare imod, at man slår kampen mod det forfærdelige system derovre op og laver det til, at så skal vi også i Danmark udrydde alle spor. Hvem i alverden vil betegne dansk andelsbevægelse som socialistisk? Du godeste, det er jo lavet af landmænd. Nej, nej. Det er lavet af landmænd, og de ville blive rasende. Det var dem, der startede det. Arbejderne tog så ideen op. Det har intet med socialisme at gøre, at mennesker vælger at tilside-

sætte nogle markedsprincipper efter en aftale; det kan man da gøre. Kun vi politikere skal ikke gå ind og prøve at styre erhvervslivet; men vi vil heller ikke tillade, at erhvervslivet ud fra sine principper kommer og vil styre politiske foranstaltninger. Det kan man nu engang ikke.

Og så til allersidst dette: Vi trænger til på en række områder at få tingene sagt noget mere klart, og i den forbindelse vil jeg bare nævne én ting, som ustandselig har været mig til stor irritation, og det er, at man herhjemme blander valutaunderskud og statsunderskud sammen, som om de to ting direkte havde noget med hinanden at gøre. Jeg har mødt folk, der som følge af den forvirring siger: Hvorfor i alverden sørger I ikke for at få så stort et overskud på statens budget, at man med de penge kan gå hen og købe noget udenlandsk valuta? Jeg forstår godt tankegangen, men den er jo raslende forkert. Man kan ikke købe udenlandsk valuta fra Nationalbankens side. Man kan skylde, men man kan altså ikke købe, og dér er det altså nødvendigt at få fastslået – og jeg kan jo gøre det ved at stille mit spørgsmål til en af ministrene: Hvor store besparelser skal man have på de offentlige budgetter for at opnå en besparelse på 1 mia. kr. i valutaforbrug? I kan godt opgive at svare på det, men lad os få det gjort klart.

Det er ikke offentlige udgifter, der foranlediger valutaudgifter. Det er private udgifter, der foranlediger disse udgifter, og så længe man blander det sammen, så får man derfor en plørediskussion, som gør, at man ikke er i stand til at trænge til bunds i det.

I flygtningediskussionen gælder lidt af det samme. Man blander flygtninge og indvandre-re sammen i alle mulige forbindelser, til trods for at det er to grupper med helt forskellige bestemmelser og helt forskellige mål. Dér skal min bøn være: Kunne vi ikke få regeringen til at sætte navn på de faktiske oplysninger, der kommer frem, sådan at vi får regeringens udtalelse for, hvor mange der er, hvor mange der kommer, hvad de får, hvilke rettigheder de har, og hvilke rettigheder de ikke har, sådan at det ikke er Flygtningehjælpen, der skal lægge navn til den slags ting, men regeringen, der siger, at sådan er sagen faktisk? Så kan folk bedre diskutere det, end de kan i dag.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):